

Fremsat den 9. oktober 2014 af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Dan Jørgensen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om landbrugsejendomme

(Udvidet adgang for selskaber m.v. til at erhverve landbrugsejendomme, ophævelse af reglerne om fortrinsstilling til suppleringsjord, m.v.)

§ 1

I lov om landbrugsejendomme, jf. lovbekendtgørelse nr. 616 af 1. juni 2010, som ændret ved § 1 i lov nr. 1240 af 18. december 2012, § 4 i lov nr. 1392 af 23. december 2012, § 2 i lov nr. 527 af 28. maj 2013 og § 7 i lov nr. 80 af 28. januar 2014, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 3, 1. pkt., udgår », jf. dog § 20, stk. 4«.

2. § 2, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Ved en medejer af en landbrugsejendom forstås i denne lov en person, der ejer en andel på en femtedel eller derover af en landbrugsejendom, eller som ejer en femtedel eller derover af en virksomhed, der ejer en landbrugsejendom.«

3. I § 8, stk. 1, 1. pkt., og stk. 5, udgår »og 20«.

4. I § 8, stk. 1, 3. pkt., og stk. 2, 1. pkt., udgår »eller landmanden i et selskab efter lovens § 20«.

5. I § 12, stk. 1, udgår », jf. dog stk. 2«.

6. § 12, stk. 2 og 3, ophæves.

7. § 13 ophæves.

8. I § 16, stk. 2, udgår »13,«.

9. § 20 affattes således:

»§ 20. Et aktieselskab, anpartsselskab, partnerselskab, iværksætterselskab, europæisk selskab (SE), en erhvervsdrivende fond, en alternativ investeringsfond eller et forsikringselskab kan erhverve adkomst på en eller flere landbrugsejendomme i landzone, hvis en person inden 6 måneder efter erhvervelsen tager fast bopæl på en landbrugsejend-

dom, der ejes af selskabet, fonden eller forsikringselskabet. Kravet om fast bopæl skal opfyldes i 10 år.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan dispensere fra bestemmelsen om fast bopæl i stk. 1, når særlige forhold taler for det.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om, at andre juridiske personer også kan erhverve landbrugsejendomme uden tilladelse, nærmere regler om kravet om fast bopæl samt regler om oplysnings- og indberetningspligt med henblik på kontrol og registrering m.v. i forbindelse med selskabers, fondes og forsikringselskabers erhvervelse og besiddelse af landbrugsejendomme.«

10. § 21, nr. 3, affattes således:

»3) erhververen er et interessentskab, et kommanditselskab, et medarbejderinvesteringsselskab, et andelsselskab med begrænset ansvar eller en forening med begrænset ansvar, der ønsker at erhverve en landbrugsejendom med henblik på en jordbrugsmæssig udnyttelse, eller«

11. § 27, stk. 1, affattes således:

»En person eller en virksomhed m.v., jf. § 20, stk. 1 og 2, kan forpagte en landbrugsejendom i dens helhed for et tidsrum af højst 30 år. Tilsvarende gælder for et fællesskab af personer, der opfylder betingelserne i § 16, stk. 2, eller en virksomhed, der har lovlig adkomst på en eller flere landbrugsejendomme med tilladelse efter § 21, nr. 3.«

12. I § 28, stk. 1, indsættes efter nr. 2 som nyt nummer:

»3) lejeforholdet alene omfatter arealer under 1000 m², der skal anvendes til haveformål,«

Nr. 3-5 bliver herefter nr. 4-6.

13. I § 29, stk. 1, nr. 1, ændres », jf. § 12, stk. 3,« til: », jf. stk. 2«.

14. § 29, stk. 2 og 3, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 2. Ved fradragsarealer efter stk. 1 forstås følgende arealer:

- 1) Arealer pålagt fredskovspligt og arealer helt uden jordbrugsmæssig værdi, herunder søarealer, strandbredder og lignende.
- 2) Arealer, der ikke må tilføres gødning efter lovgivningen eller efter en aftale med en offentlig myndighed eller ejeren af et vandforsyningsselskab, hvis aftalen har en varighed på mindst 20 år.«

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 3 og 4.

15. Kapitel 15 ophæves.

16. Efter § 37 indsættes:

»§ 37 a. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om forhold, som er omfattet af denne lov eller af regler udstedt i medfør heraf, skal foregå digitalt.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur eller lignende.

Stk. 3. En digital meddelelse anses efter denne lov for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

§ 37 b. Hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre end ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog stk. 2. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om opfyldelse af underskriftskrav, jf. stk. 1.«

17. I § 38, stk. 1, indsættes som 2. pkt., og i § 38, stk. 2, indsættes som 3. pkt.:

»Ministeren kan i den forbindelse endvidere fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder om formkrav hertil.«

18. I § 50, stk. 1, nr. 1, ændres »§ 20, stk. 1-3,« til: »§ 20, stk. 1,«.

19. I § 50, stk. 1, nr. 2, ændres »§ 20, stk. 8,« til: »§ 20, stk. 3,«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2015.

Stk. 2. Det tidsrum, hvor bopælspligten har været opfyldt af landmanden i et aktie- eller anpartsselskab efter de hidtil gældende regler, medregnes ved opfyldelsen af bopælspligten efter denne lovs § 1, nr. 9.

Stk. 3. Dispensationer fra bestemmelserne om fast bopæl, der er meddelt aktie- eller anpartsselskaber efter de hidtil gældende regler, betragtes som givet efter denne lovs § 1, nr. 9.

Stk. 4. Denne lovs § 1, nr. 15, finder ikke anvendelse på retshandler, der er indgået før lovens ikrafttræden. For sådanne retshandler finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 5. Bopælspligten på en landbrugsejendom, der er erhvervet personligt eller i selskabsform inden denne lovs ikrafttræden, kan opfyldes efter de hidtil gældende regler, hvor en landbrugsejendom, der ejes af et selskab efter lovens § 20, og en landbrugsejendom, der ejes personligt af landmanden i selskabet, betragtes som tilhørende samme ejer.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Baggrund for lovforslaget
3. Gældende ret
- 3.1. Bestemmende indflydelse
- 3.2. Fortrinsstilling
- 3.3. Leje af mindre arealer til haveformål
- 3.4. Obligatorisk digital kommunikation
4. Lovforslagets indhold
- 4.1. Virksomheders erhvervelse
- 4.2. Fortrinsstilling
- 4.3. Leje af mindre arealer til haveformål
- 4.4. Obligatorisk digital kommunikation
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
7. Administrative konsekvenser for borgerne
8. Miljømæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Lovforslaget er en opfølgning på aftale om Vækstplan for Fødevarer af 2. april 2014, indgået mellem Regeringen (Socialdemokraterne og Radikale Venstre) og Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti med henblik på at sikre en bæredygtig udvikling i det danske råvaregrundlag samt styrke landbrugets og fødevarersektorens konkurrenceevne.

Vanskeligheder med at låne til investeringer og lav egenkapital i landbruget har skabt en fastlåst situation, som hæmmer udviklingen i fødevarerhvervet. For at realisere fødevarerhvervet's potentiale er det derfor væsentligt, at der tilvejebringes den nødvendige kapital til at finansiere nye investeringer i vækst og udvikling i landbruget og fødevarervirksomhederne.

Ved at skabe rammer for nye investeringer i landbruget, herunder i store moderne produktionsanlæg, kan fødevarerproduktionen øges uden at gøre skade på miljøet. Nye moderne staldanlæg kan samtidig give bedre vilkår for dyrene, end vi kender i dag.

Aftalen om vækstplanen følger op på anbefalingerne fra Vækstteam for Fødevarer og understøtter samtidig en række af Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger om vækst og udvikling i landbruget, jf. pkt. 2 Baggrund for forslaget.

Manglende investeringer i landbruget forringer produktionsapparatet og indebærer, at der ikke er tilstrækkeligt råvaregrundlag til, at eksportpotentialet i den stigende efterspørgsel kan udnyttes bedst muligt. Der er behov for initiativer, som kan løse op for finansieringssituationen og skaffe kapi-

tal til at få sat gang i de nødvendige restruktureringer, ejerskifter og investeringer.

Landbrugsloven indeholder barrierer, som begrænser muligheden for, at institutionelle investorer kan få bestemmende indflydelse over landbrugsejendomme. Dette hæmmer kapitaltilførslen til erhvervet fra eksterne investorer.

Der er derfor behov for at modernisere landbrugsloven, så investeringer i landbrug kan bygge på en bredere vifte af finansieringskilder, fx fra alternative investeringsfonde og forsikringsselskaber (bl.a. pensionskasser). Det skal ses i lyset af, at en gennemsnitlig heltidsbedrift i dag har jordbrugsaktiver (jord, bygninger, m.m.) for ca. 40 mio. kr., hvilket er mere end ti gange så meget som i 1990.

Modernisering af landbrugsloven er et af flere initiativer, der skal medvirke til at løse op for de finansieringsmæssige problemer, der er i landbruget, jf. aftale om Vækstplan for Fødevarer, dvs. et af flere initiativer, der udvider de samlede muligheder for at tiltrække kapital til ejerskifte, rentable investeringer og økonomiske rekonstruktion af effektive landmænd. I Aftale om Vækstplan for Fødevarer indgår f.eks. en række nye produkter/lempeligere vilkår for låntagning i Landbrugets FinansieringsBank og til dels Vækstfonden, bl.a. om muligheden for at få særligt yderligt stående lån til ejerskifter og rekonstruktioner, der f.eks. vil kunne gå til yngre landmænd.

At åbne landbrugserhvervet for en bredere kreds af investorer vil ikke bare kunne tilføre kapital, men også kunne understøtte en udvikling mod stadig mere professionel drift og imødekommelse af forbrugerønsker til produktudvikling, dyrevelfærd etc. Åbningen for nye investorer kan føre til mere solide landbrugsvirksomheder og større investeringer.

En afvikling af landbrugslovens ejerskabsrestriktioner vil kunne introducere nye ejerskabsformer og medvirke til at tiltrække nye investorer og dermed imødekomme nogle af de finansielle udfordringer, der hæmmer udviklingen i erhvervet. Det handler om at fjerne begrænsninger, som ikke findes i andre erhverv.

Der er endvidere behov for en mindre ændring af forpagtningsreglerne og en hjemmel til at indføre regler om obligatorisk digital kommunikation.

2. Baggrund for lovforslaget

Det fremgår af anbefalingerne fra Vækstteam for Fødevarer fra april 2013 (anbefaling 12), at det er en væsentlig forudsætning for sektorens fremtidige udviklingsmuligheder, at der kan tiltrækkes ny kapital, herunder gennem tiltrækning af udenlandske investeringer. Det er nødvendigt for at kunne finansiere investeringer i vækst og udvikling i såvel små som store virksomheder.

Det fremgår af Vækstteamets anbefalinger, at de institutionelle investorer ligger inde med betydelige investeringsmidler, som de er tilbageholdende overfor at investere i fødevarerektoren. Det kan skyldes en række faktorer, f.eks. at virksomhederne generelt er små eller lovgivningsmæssige rammer. Det skal derfor sikres, at de lovgivningsmæssige rammer, f.eks. landbrugslovens krav til ejerstrukturer, ikke står i vejen for tiltrækning af kapital i landbruget fra både indenlandske og udenlandske investorer, eksempelvis pensionsinstitutter.

For at muliggøre en fortsat ekspansion i fødevarerektoren, herunder af råvaregrundlaget anbefaler Vækstteamet, at landbrugslovens krav til ejerstrukturer fjernes med henblik på tiltrækning af kapital og investeringer.

Natur- og Landbrugskommissionen, som blev nedsat af regeringen i 2012, præsenterede i foråret 2013 en række anbefalinger til de kommende års natur- og landbrugsindsats.

Natur- og Landbrugskommissionen foreslår bl.a. i sin rapport, at der skal være bedre muligheder for erhvervelse og finansiering af landbrug. Det anføres således i rapporten:

”Udviklingen i landbruget har gennem mange årtier medført stadig større og mere kapitalintensive landbrug. Kapitalkravet til erhvervelse og drift af en moderne landbrugsbedrift er derfor stort og en barriere for personligt ejerskab. Særligt er det vanskeligt for unge førstegangskøbere at rejse den nødvendige kapital til at erhverve et moderne landbrug.

Dårlige investeringer, høj gæld, konkurser i landbruget, bankkrak og medieomtale har sat fokus på udlån til landbruget både i den brede offentlighed og i finanssektoren. Det har aktuelt medført et dårligt investeringsklima for landbrugerhvervet. Hertil kommer, at den finansielle krise har medført yderligere krav til udlån og solvens i finanssektoren.

Sammenlagt er erhvervelse og finansiering af landbrug i en situation, der forhindrer omsætning af landbrug, og hvor selv profitable investeringer kan have svært ved at opnå finansiering.

I lyset af landbrugets vanskelige finansieringssituation er der allerede iværksat en række tiltag. Landbrugets Finansieringsbank blev etableret for at hjælpe effektive, men gældsplagede landmænd. Også Vækstfonden har etableret nye muligheder for kaution- og låneprodukter.

De iværksatte initiativer er ikke tilstrækkelige til at sikre den nødvendige omsætning af ejendomme og skabe tilstrækkelige muligheder for at foretage de nødvendige investeringer, der skal sikre et fremtidigt økonomisk bæredygtigt landbrugerhverv. Derfor er der behov for yderligere initiativer, der forbedrer rammevilkårene for omsætning af landbrugsejendomme og understøtter tilførslen af investeringsvillig kapital – særligt for yngre landmænd. For at understøtte kapitaltilførsel er det også naturligt at udvikle nye og mere robuste ejerformer. En forbedret mulighed for selskabsdannelse kan medvirke til, at landbruget som helhed professionaliseres, ejes og drives som andre erhverv.”

Natur- og Landbrugskommissionen anfører i sin anbefaling nr. 29 om landbrugslovens barrierer for selskabsdannelse:

”Landbrugsloven indeholder barrierer for selskabers erhvervelse af landbrugsejendomme og dermed også for kapitaltilførsel til erhvervet. Det skyldes krav i landbrugsloven om, at et selskab kun kan erhverve en landbrugsejendom, hvis selskabet har tilknyttet en landmand, der har bestemmende indflydelse. For eksterne investorer står deres indflydelse dermed normalt ikke mål med deres investering i landbrug. Endvidere vil fortrinsstillingen indtræde og vil give nærtliggende mindre landbrugsejendomme mulighed for køb, såfremt landmanden udtræder og erstattes af en anden person. Det skaber usikkerhed for investorerne.”

Natur- og Landbrugskommissionen foreslår derfor, at landbrugslovens barrierer for selskabsdannelse skal fjernes for at tilvejebringe ny kapital, og dette indebærer, at reglerne om landmandens bestemmende indflydelse i selskaber og reglerne om fortrinsstilling bortfalder.

I forbindelse med liberaliseringen af landbrugsloven i 2010 udarbejdede IFRO (Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet) i 2009 et notat om konsekvenserne af ændring af landbrugsloven bl.a. med hensyn til mulighederne for at ophæve regler om landmandens bestemmende indflydelse i selskaber.

På baggrund af Natur- og Landbrugskommissionens anbefaling 29 er IFRO blevet bedt om et opdateret notat, da der er sket ændringer siden det tidligere notat, bl.a. med hensyn til jordpriserne, som er faldet væsentligt.

I det opdaterede notat konkluderes det bl.a.,

- at ændring af selskabsreglerne alt andet lige vil gøre det mere attraktivt for eksterne investorer at opkøbe landbrug/landbrugsjord,
- at man generelt må forvente, at når kredsen af potentielle købere af et absolut knapt gode som landbrugsjord øges, vil det påvirke prisen i opadgående retning. Forudsætningen er dog, at den nye køberskare er villig til at købe landbrugsjord til de gældende eller evt. højere priser. Det er der imidlertid ikke noget, der tyder på, da afkastet med de nuværende priser er for lavt,
- at et realistisk scenarium kunne være, at en ændring af selskabsreglerne potentielt vil imødegå prisfald på landbrugsjord,
- at såfremt der kan opnås en højere forrentning ved investering i produktionsanlæg til husdyr end ved investering i jord, vil eksterne investorer være lige så interesserede i investering i produktionsanlæg til husdyr som i jord, og
- at den mest attraktive form for investering for eksterne investorer vil være opkøb af jord (og bygninger), som bortforpagtes (udlejes). Unge landmænds adgang til at etablere sig som landmænd vil derved øges, idet den unge landmand som forpagter vil kunne etablere sig som landmand uden at skulle rejse væsentlig kapital.

Kvægbrugets Task Force, der blev nedsat af Landbrug & Fødevarer i februar 2013, har også i sin rapport fra maj 2013 anbefalet, at der gives mulighed for ny kapital i landbruget ved at åbne op for nye ejerformer og alternative forretningsmodeller gennem en liberalisering af landbrugsloven. En sådan liberalisering vil gøre det mere attraktivt for eksterne investorer, for eksempel alternative investeringsfonde og forsikringselskaber, at investere i landbrugsvirksomheder.

Det vil ikke være muligt at sætte tal på, hvad en sådan ændring af landbrugsloven vil betyde. Det skyldes, at der alene er tale om, at der vil blive mulighed for erhvervelse i videre omfang. Om disse muligheder bliver udnyttet og i hvilket omfang, beror alene på, om investorerne finder det attraktivt at investere i landbrug. Der er således ikke tale om en løsning, som her og nu forbedrer landbrugets gældssituation.

3. Gældende ret

Lov om landbrugsejendomme trådte i kraft den 1. september 2004, og loven er senest blevet ændret ved lov nr. 80 af 28. januar 2014.

3.1. Bestemmende indflydelse

Landbrugsejendomme kan enten erhverves personligt eller i selskabsform.

Ved erhvervelse i selskabsform efter lovens § 20 (aktie- eller anpartsselskab) skal der være én person, der har den bestemmende indflydelse i selskabet (den såkaldte "landmand" i selskabet). Denne person skal opfylde betingelserne om bopælspligt og fortrinsstilling for personligt at kunne erhverve den pågældende landbrugsejendom.

Baggrunden for denne regel er at sidestille selskabers erhvervelse af landbrugsejendomme med personers erhvervelse af landbrugsejendomme i relation til landbrugslovens erhvervelsesregler. En landbrugsejendom, der ejes af et selskab efter lovens § 20, og en landbrugsejendom, der ejes personligt af landmanden i selskabet, betragtes i relation til lovens regler om samdrift, udstykning, sammenlægning, erhvervelse og bopælspligt som en landbrugsbedrift tilhørende samme ejer. En landmand skal således ikke kunne undgå landbrugslovens erhvervelsesbetingelser ved at erhverve i en selskabskonstruktion.

Efter lovændringen i 2010 stilles der ikke mere krav om, at landmanden i selskabet skal eje en vis del af selskabskapitalen. En person kan således godt have bestemmende indflydelse i selskabet uden at eje nogen del af selskabskapitalen. Hele kapitalen i et selskab, der ejer en landbrugsejendom, kan f.eks. godt ejes af et andet selskab, hvis blot der er én person, der har den bestemmende indflydelse i selskabet, og vedkommende opfylder betingelserne for personligt at kunne erhverve ejendommen.

En person kan således have bestemmende indflydelse, hvis

- vedkommende ejer mere end halvdelen af stemmerettighederne i en virksomhed, eller
- råder over mere end halvdelen af stemmerettighederne i kraft af aftale med andre investorer, eller
- har beføjelse til at styre de finansielle og driftsmæssige forhold i en virksomhed i henhold til vedtægt eller aftale, eller
- har beføjelse til at udpege eller afsætte flertallet af medlemmerne i det øverste ledelsesorgan, og dette organ besidder den bestemmende indflydelse på virksomheden, eller
- har råderet over det faktiske flertal af stemmerne på generalforsamlingen eller i et tilsvarende organ.

3.2. Fortrinsstilling

Hovedprincippet vedrørende fortrinsstilling er, at når en erhverver af en landbrugsejendom i forvejen er ejer eller medejer af en eller flere landbrugsejendomme, og arealet af den erhvervede ejendom og de i forvejen ejede ejendomme overstiger 150 ha, kan der normalt ikke meddeles tilladelse til erhvervelsen, hvis ejeren af en nærliggende landbrugsejendom har ønske om fortrinsstilling til suppleringsjord og opfylder betingelserne herfor, jf. lovens §§ 31-33 og senere under pkt. 4.2. Tilsvarende gælder ved erhvervelse af jord til sammenlægning med en ejendom, som erhververen ejer i forvejen.

Der kan dog højst opnås fortrinsstilling til 40 pct. af jorderne til den erhvervede landbrugsejendom eller det erhvervede areal.

Der kan kun gøres krav på fortrinsstilling, hvis:

- den, der ønsker fortrinsstilling, ikke efter suppleringen vil blive ejer eller medejer af et samlet areal på mere end 70 ha,

- suppleringsjorden skal sammenlægges med en landbrugsejendom med beboelsesbygning, og
- suppleringsjorden ligger inden for 2 km fra ejendommens bygninger.

Den person, der ønsker fortrinsstilling, skal desuden

- bo på den ejendom, der ønskes suppleret, eller på en anden ejet landbrugsejendom
- selv drive disse ejendomme (der må altså ikke være bortforpagtet arealer),
- være villig til at betale den aftalte handelspris for jorden, og
- være ejer af en eller flere landbrugsejendomme på mindst 30 ha, eller en ejendom, hvor der er et arbejdsbehov på mindst 900 timer årligt (typisk en ejendom med husdyrproduktion).

Ved suppleret af en landbrugsejendom gælder desuden en regel om, at en såkaldt hovedejendom, typisk den ejendom hvor landmanden bor, altid kan suppleres op til 150 ha, uanset hvor mange andre ejendomme vedkommende ejer.

Hvis en nabolandmand har fået fortrinsstilling, er konsekvensen, at den landmand, der har købt en landbrugsejendom, og som ved købet bliver ejer af mere end 150 ha, ikke kan få lov til at købe ejendommen. Naboen, der har fået fortrinsstilling, har imidlertid ikke fået en ret til at købe jorden. Køberen kan derfor vælge at sælge ejendommen til en helt tredje.

3.3. Leje af mindre arealer til haveformål

Efter de gældende forpagtningsregler er det nødvendigt, at forpagteren får en tilladelse efter landbrugslovens § 28 til leje af små arealer fra en landbrugsejendom til haveformål. Loven indeholder ikke nogen bagatelgrænse herfor.

3.4. Obligatorisk digital kommunikation

Ved lov nr. 1459 af 17. december 2013 om ændring af forskellige bestemmelser på Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris område om obligatorisk digital kommunikation m.v. er fødevarerministeren blevet bemyndiget til ved bekendtgørelse at fastsætte regler om digital kommunikation på en række lovområder, der administreres af Fødevarerstyrelsen. Disse digitale selvbetjeningsløsninger omfatter dog ikke landbrugslovens område.

4. Lovforslagets indhold

Der foreslås gennemført en modernisering af landbrugsloven, så barriererne for at tiltrække ny kapital til erhvervet afskaffes. Det betyder, at reglerne i landbrugslovens § 20 ændres, så der ikke stilles krav om, at én bestemt person skal have bestemmende indflydelse i selskabet. Herved fjernes de bestemmelser i landbrugsloven, som begrænser muligheden for, at investorer, som fx alternative investeringsfonde og forsikringselskaber, investerer i landbrug og dermed hæmmer kapitaltilførslen til erhvervet. Samtidig udvides

kredsen af virksomheder m.v., der kan erhverve landbrugsejendomme uden tilladelse.

Som følge af forslaget om ændring af selskabsreglerne foreslås det, at reglerne om fortrinsstilling til suppleringsjord ophæves. Ophævelse af reglerne om fortrinsstilling er en naturlig følge af ophævelsen af reglen om, at der ved selskabers erhvervelse skal være en person med bestemmende indflydelse.

Der foreslås endvidere en mindre ændring af forpagtningsreglerne og nye regler om obligatorisk digital kommunikation.

4.1. Virksomheders erhvervelse

For at fjerne landbrugslovens barrierer for virksomheders erhvervelse af landbrugsejendomme foreslås det at ophæve det hidtidige krav om, at der skal være en person, landmanden i selskabet, der har bestemmende indflydelse. Samtidig foreslås det, at også andre virksomhedsformer end aktie- og anpartsselskaber samt fonde og forsikringselskaber kan erhverve landbrugsejendomme.

Disse virksomheder m.v. vil med en sådan ændring kunne erhverve landbrugsejendomme i samme omfang, som er gældende for erhvervelse af al anden fast ejendom, hvor investorer og ejere har indflydelse på, hvordan virksomheden bliver drevet.

Konsekvensen heraf må forventes at være, at særligt de større landbrugsbedrifter i øget omfang vil blive organiseret i virksomhedsform, ligesom det vil kunne forventes, at nogle af disse vil kunne vokse sig væsentligt større, end normen er i dag. Blandt andet vil muligheden for at rejse investeringskapital give mulighed for at skaffe væsentligt mere egenkapital til sådanne virksomheder, end det er muligt under et traditionelt selveje.

Den foreslåede ændring vil ikke alene forbedre mulighederne for, at institutionelle investorer som f.eks. alternative investeringsfonde og forsikringselskaber kan investere i landbrug. Ændringen vil også gøre det nemmere for familier at lade penge stå i fødegården, f.eks. som familieaktieselskab. Ændringen vil også gøre det lettere for f.eks. en forbrugergruppe at investere i en gård, der kan producere fødevarer til gruppen. Der skal således også være plads til andelsbrug m.v.

Med den foreslåede ændring vil unge landmænds adgang til at etablere sig som landmænd øges, idet den unge landmand som forpagter vil kunne etablere sig som landmand uden at skulle rejse væsentlig kapital.

En sådan ændring åbner også op for en vertikal integration, hvor f.eks. foderstofvirksomheder, slagterier eller detailhandelskæder vil kunne etablere sig med egne primærproduktionsvirksomheder, hvor driften af landbrugsejendommen foregår ved bestyrer.

Der vil fortsat gælde et krav om fast bopæl ved aktie- og anpartsselskabers erhvervelse af landbrugsejendomme. Det foreslås desuden, at dette bopælskrav også skal gælde for den udvidede kreds af virksomheder, der kan erhverve landbrugsejendomme uden tilladelse. Da der ikke mere skal være en person med bestemmende indflydelse, vil bopælskravet kunne opfyldes af enhver og svarer således i princippet til den upersonlige bopælspligt, der gælder ved personers erhvervelse af landbrugsejendomme. Den bopælspligt, der indtræder ved personers erhvervelse af landbrugsejendomme, kan således opfyldes ved, at en anden person end erhververen tager fast bopæl på ejendommen eller på en anden landbrugsejendom, som erhververen er ejer eller medejer af.

4.2. Fortrinsstilling

Da der foreslås en ændring af loven, hvorefter der ikke mere stilles krav om, at der ved virksomheders erhvervelse af landbrugsejendomme skal være en person, der opfylder betingelserne for personlig erhvervelse af ejendommen, er der ikke mere grundlag for at opretholde regler om fortrinsstilling til suppleringsjord.

Når der ikke er nogen bindinger med hensyn til de personer – eller virksomheder – der kan eje kapital i disse virksomheder, er der ikke grundlag for at opstille regler om fortrinsstilling for en sådan virksomhed, da disse regler umiddelbart vil kunne undgås ved, at dem, der ejer kapital i den første virksomhed, blot kan etablere en ny virksomhed, der så uden tilladelse vil kunne erhverve yderligere landbrugsejendomme.

Tilsvarende gælder, at det ikke vil være logisk at opretholde regler om fortrinsstilling i forbindelse med personers erhvervelse af landbrugsejendomme, idet disse på samme måde vil kunne undgå reglerne ved at lade en virksomhed erhverve den eller de pågældende landbrugsejendomme.

Det foreslås derfor, at reglerne om fortrinsstilling til suppleringsjord ophæves.

4.3. Leje af mindre arealer til haveformål

Det foreslås at indføre en bagatelgrænse og dermed en mindre administrativ forenkling af forpagtningsreglerne, der gør det muligt uden tilladelse at leje mindre arealer under 1000 m² fra en landbrugsejendom til anvendelse til haveformål.

Dette sker for at styrke rammevilkårene for private og fællesskaber, der ønsker at producere deres egne grøntsager ude på landet. Det vil eksempelvis være til glæde for personer, som gerne vil etablere en økologisk nyttehøve, en gruppe byboere, der ønsker at etablere en fælleshøve eller en folkeskoleklasse, der gerne vil have sin egen skolehøve uden for bygrænsen.

4.4. Obligatorisk digital kommunikation

Med lovforslagets § 1, nr. 16, om forslag til landbrugslovens §§ 37 a og 37 b, skabes der hjemmel til, at al relevant skrift-

lig kommunikation mellem NaturErhvervstyrelsen og virksomheder eller fysiske personer skal foregå digitalt.

Det foreslås, at hjemlen i landbrugsloven udformes som en bemyndigelse til fødevareministeren til at fastsætte nærmere regler om digital kommunikation. Derved bliver det muligt ved bekendtgørelse at fastsætte krav om anvendelse af bestemte it-systemer (herunder særlige portalløsninger, elektroniske formularer, skemaer og lignende) og særlige digitale formater m.v.

Ved bekendtgørelse kan der endvidere, hvor det er relevant, fastsættes bestemmelser, som skal lette overgangen til digital kommunikation. Der vil således kunne fastsættes bestemmelser om undtagelse fra kravet om digital kommunikation, f.eks. for visse gruppers vedkommende eller i tilfælde, hvor materialet på grund af sin særlige beskaffenhed ikke er egnet til digital fremsendelse.

Fødevareministeriet har etableret et klagesystem, hvorefter de afgørelser truffet af ministeriets styrelser, som kan påklages, skal indbringes for Fødevareministeriets Klagecenter. Det foreslås, at også klager over afgørelser truffet i henhold til landbrugsloven eller i henhold til regler udstedt i medfør af loven omfattes af kravet om digital kommunikation.

For at gøre kommunikationen mellem borgere/virksomheder og myndigheder på landbrugslovens område så overskuelig som mulig er det hensigten, at enhver kommunikation skal finde sted enten gennem en portalløsning etableret af Fødevareministeriet (f.eks. Tast selv-service) eller gennem den digitale postløsning Offentlig Digital Post under borger.dk eller virk.dk. Det vil afhænge af den pågældende kommunikations art og indhold, om det er den ene eller den anden kommunikationskanal, der skal finde anvendelse.

Det vil fremgå af en bekendtgørelse, der udstedes på området, på hvilken måde kommunikationen mellem NaturErhvervstyrelsen og de pågældende virksomheder eller personer fremover skal foregå. Erhvervet og andre relevante parter vil blive inddraget i forbindelse med udarbejdelse af bekendtgørelsen.

I den foreslåede bestemmelse til landbrugslovens § 37 a, stk. 3, er det fastsat, at en digital meddelelse anses for at være kommet frem til adressaten, når den er tilgængelig for denne. En hvilken som helst skriftlig kommunikation, som foretages digitalt, herunder også en afgørelse, som sendes via mail, via den offentlige digitale postløsning eller på anden digital vis, er omfattet af bestemmelsen. Dette svarer til, at et papirbrev anses for at være kommet frem, når det pågældende brev er lagt i adressatens fysiske postkasse.

Det er normalt uden betydning, om en afgørelse er kommet til adressatens kundskab. Det er således uden betydning, om eller hvornår adressaten gør sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Adressaten bærer således alene risikoen ved ikke at gøre sig bekendt med indholdet af meddelelsen.

Forslaget har betydning for alle meddelelser, herunder også for om f.eks. en indberetning eller lignende kan anses for rettidig fremkommet. Fremkomsttidspunktet er normalt afgørende for, om en indberetning eller lignende til en myndighed anses for rettidig.

Lovforslaget medfører ikke ændringer i de gældende principper for beregning af frister i forbindelse med klager.

En meddelelse til en myndighed vil normalt være tilgængelig for myndigheden på det tidspunkt, hvor myndigheden kan behandle eller læse meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i en modtagelsesanordning eller et datasystem. En meddelelse, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig, uanset om afsenderen måtte betragte meddelelsen som sendt før kl. 24.00. Kan modtagelsestidspunktet for en digital meddelelse ikke fastlægges som følge af problemer med it-system eller andre lignende problemer, må meddelelsen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet.

Lovgivningen indeholder på nogle områder krav om eller forudsætter, at dokumenter, som udarbejdes af fysiske personer eller virksomheder, skal være underskrevet. For at der ikke skal kunne opstå tvivl om, at virksomheder og personer kan opfylde underskriftskravet på anden måde end ved en personlig underskrift, foreslås det, at der indsættes en bestemmelse i landbrugslovens § 37 b om, at underskriftskravet kan opfyldes ved, at underskriveren anvender en teknik, der sikrer entydig identifikation af den pågældende, f.eks. digital signatur.

Samtidig foreslås det, at ministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvordan kravet om personlig underskrift kan opfyldes, eksempelvis ved at den pågældende underskriver et fysisk dokument og indscanner dokumentet som en pdf-fil. Med den foreslåede bestemmelse sikres det, at underskriftskravet ikke udgør en unødigt barriere for digital kommunikation.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Med forslaget skal der ikke længere foretages undersøgelse af, om der er naboer, der ønsker at gøre fortrinsstilling gældende. Antallet af sager, hvor der er behov for en tilladelse fra NaturErhvervstyrelsen til erhvervelse af en landbrugsjendom, vil derfor falde.

Arbejdskræftsbehovet i disse sager er meget forskelligt, men det skønnes at ville kunne give en besparelse på 1 årsværk.

Forslaget har ikke nogen konsekvenser for kommuner og regioner.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget giver et væsentligt større råderum, inden for hvilke den enkelte ejer kan disponere uden at skulle indhente forudgående tilladelse fra NaturErhvervstyrelsen. Lovforslaget giver samtidig mulighed for en dynamisk strukturudvikling, der kan rumme både større og mere specialiserede bedrifter, ligesom lovforslaget giver en væsentlig større frihed end hidtil i valget af ejerform og dermed også finansieringsform.

Lovforslaget vil således medføre væsentligt færre administrative byrder for erhvervet end efter den gældende lovgivning, bl.a. på grund af at reglerne om fortrinsstilling foreslås ophævet.

Regelændringerne vil betyde, at det vil være mindre ressourcerelevende at erhverve landbrugsejendomme, da der ikke mere skal undersøges, om der er naboer, der ønsker fortrinsstilling, og da der skal afgives færre oplysninger end hidtil i forbindelse med afgivelse af erklæring om overholdelsen af landbrugslovens regler.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

8. Miljømæssige konsekvenser

Landbrugsloven vedrører som udgangspunkt alene landbrugsstrukturen og ejerforhold, og ændringerne i landbrugsloven, der alle udelukkende vedrører spørgsmål om adgangen til ejerskab af landbrugsjord, vil derfor ikke i sig selv have miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

De foreslåede ændringer har ikke EU retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 3. juli til den 22. august 2014 været i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatsamfundet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Dansk Botanisk Forening, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi Brancheforening, Dansk Erhverv, Dansk Gartneri, Dansk Juletræsdyrkerforening, Dansk Landbrugs Realkreditfond, Dansk Landbrugsrådgivning, Dansk Land- og Strandjagtforening, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Pelsdyravlerforening, Danske Maskinstationer og entreprenører, Danske Regioner, Danske Svineproducenter, Dansk Skovforening, Dansk Vand- og Spildevandsforening, Den Danske Dommerforening, Den Danske Landinspektørforening, De Danske Skovdyrkerforeninger, Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet, Det Danske Fjerkræraad, Hedeselskabet, Det Økologiske Råd, Fagligt Fælles Forbund, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Finansrådet, Foreningen af Biodynamisk Jordbrug, Foreningen af Vandværker i Danmark, Frie

Bønder - Levende Land, Friluftsrådet, Fugleværnsfonden, Jordbrugsakademikernes Forbund, KL, Køddbranchens Fællesråd, LandboUngdom, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug, Landsorganisationen i Danmark, Lejernes Landsorganisati-

on i Danmark, Mejeriforeningen, Natur & Samfund, Parcelhusejernes Landsforening, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Sammenslutningen af Danske Småøer, Videncentret for Landbrug, Økologisk Landsforening, Aage V. Jensen Naturfond og Aalborg Universitetscenter.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/-mindreudgifter	Negative konsekvenser/-merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Udgifterne til administration vil blive reduceret	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Forbruget af administrative ressourcer vil blive reduceret	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Bedre mulighed for finansiering	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Færre administrative byrder	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ingen EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Den foreslåede ændring af § 2, stk. 3, er en konsekvens af ændringen af § 20, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 9. Reglen om, at ejendomme, der ejes af et selskab efter lovens § 20, og ejendomme, der ejes personligt af landmanden i selskabet, betragtes som en landbrugsbedrift, der tilhører samme ejer, bliver således ophævet med den foreslåede ændring i § 1, nr. 9.

Til nr. 2

Den foreslåede ændring af § 2, stk. 4, er ligeledes en konsekvens af ændringen af § 20, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 9.

Som hidtil skal en person, der ejer en femtedel eller mere af en landbrugsejendom, betragtes som medejer af denne ejendom i relation til landbrugslovens regler om bopælspligt ved erhvervelse af en landbrugsejendom. Det foreslås desuden, at en person, der ejer en femtedel af en virksomhed, der ejer en landbrugsejendom, også skal betragtes som medejer af landbrugsejendommen i relation til landbrugslovens bopælspligt. Denne del af virksomheden kan også ejes i en holdingkonstruktion. Med denne ændring vil bopælspligten ved personers erhvervelse af landbrugsejendomme også kunne opfyldes på en landbrugsejendom, hvor den pågældende ejer en femtedel eller mere af virksomheden. Det fremgår således af § 8, at bopælspligten ved erhvervelse af en landbrugs-

ejendom også kan opfyldes på en anden landbrugsejendom, som den pågældende eller dennes ægtefælle eller samlever er ejer eller medejer af.

Baggrunden for denne ændring vedrørende virksomhedsejede ejendomme er, at der ikke mere bruges begrebet landmanden i selskabet, som var den person, som skulle opfylde lovens erhvervelsesbetingelser, jf. pkt. 3.1. Bestemmende indflydelse.

Der indføres begrebet virksomhed, fordi der selskabsretligt sondres mellem kapitalselskaber, dvs. aktie-, anparts-, partner- og iværksætterselskaber og personselskaber, dvs. interressantskaber, kommanditselskaber, andelsselskaber m.v. Betegnelsen virksomhed er en samlebetegnelse, der omfatter alle disse selskabstyper.

Til nr. 3 og 4

De foreslåede ændringer af § 8 er en konsekvens af ændringen af § 20, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 9. Med den foreslåede ændring af § 20 vil reglen om, at ejendomme, der ejes af et selskab efter lovens § 20, og ejendomme, der ejes personligt af landmanden i selskabet, betragtes som en landbrugsbedrift, der tilhører samme ejer, således blive ophævet.

Til nr. 5 og 6

De foreslåede ændringer af § 12 er en konsekvens af ophævelsen af reglerne om fortrinsstilling, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 15. Der skal således ikke gælde regler om fortrinsstilling ved erhvervelse af landbrugsejendomme.

Til nr. 7

Den foreslåede ophævelse af reglerne i § 13 om erhvervelse af en bedrift bestående af flere landbrugsejendomme i landzone er en konsekvens af, at reglerne om fortrinsstilling til suppleringsjord foreslås ophævet. Når der ikke gælder regler om fortrinsstilling, vil reglerne i § 12 om erhvervelse i fri handel give mulighed for erhvervelse af en bedrift uden begrænsninger. Der er således ikke behov for en særlig regel om erhvervelse af en bedrift.

Til nr. 8

Den foreslåede ændring af § 16, stk. 2, er en konsekvens af, at reglerne i lovens § 13 om erhvervelse af en bedrift foreslås ophævet, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 7.

Til nr. 9

Det foreslås i § 20, stk. 1, at de hidtidige regler for aktie- og anpartsselskabers erhvervelse af landbrugsejendomme efter bestemmelserne i § 20 ændres, således at der ikke mere skal være et krav om, at der skal være en person, der har bestemmende indflydelse i selskabet. Samtidig foreslås det, at også andre virksomheder end aktie- og anpartsselskaber kan erhverve landbrugsejendomme.

Det foreslås som udgangspunkt, at de lovregulerede kapital-selskaber, der er omfattet af selskabsloven, skal kunne erhverve landbrugsejendomme uden tilladelse. Det vil sige aktieselskaber (A/S), anpartsselskaber (ApS), partnerselskaber (P/S) og iværksætterselskaber (IVS). Det foreslås endvidere, at europæiske selskaber (SE-selskaber) samt erhvervsdrivende fonde (ERF) skal kunne erhverve landbrugsejendomme uden tilladelse. Fælles for disse virksomhedsformer er, at det er lovregulerede virksomhedsformer, hvilket sikrer en vis transparens, og at der er tale om virksomheder med en ansvarlig kapital.

Endvidere foreslås det, at alternative investeringsfonde også skal kunne erhverve landbrugsejendomme uden tilladelse. Alternative investeringsfonde kan erhverve, men kan som udgangspunkt ikke drive landbrugsvirksomhed, idet dette vil være at opfatte som erhvervsvirksomhed, jf. § 3 i bekendtgørelse nr. 782 af 26. juni 2013 om alternative investeringsfonde. En investeringsenhed, som følger en forretningsmæssig strategi, der hovedsageligt kan karakteriseres ved en kommerciel aktivitet eller en industriel aktivitet – som det vil være at drive landbrugsvirksomhed – vil således ikke være en alternativ investeringsfond. Alternative investeringsfonde er underlagt indirekte tilsyn af Finanstilsynet, jf. lov om forvaltere af alternative investeringsfonde m.v.

Herudover foreslås det, at forsikrings-selskaber også skal kunne erhverve landbrugsejendomme uden tilladelse. Ved forsikrings-selskaber forstås forsikringsaktieselskaber, gensidige forsikrings-selskaber og tværgående pensionskasser, jf. bemærkningerne til § 5, stk. 1, nr. 1, litra e, i lov om finansiel virksomhed. Forsikrings-selskaber kan dog som udgangspunkt alene opføre, eje og drive landbrugsejendomme

som varig anbringelse af midler, men ikke drive landbrugsvirksomhed i de erhvervede ejendomme i henhold til §§ 24, stk. 1, og 29, stk. 1, nr. 2, i lov om finansiel virksomhed. Det er dog muligt for et forsikrings-selskab ifølge § 25 i lov om finansiel virksomhed at drive en landbrugsvirksomhed midlertidigt til sikring eller afvikling af forud indgåede engagementer eller med henblik på medvirken ved omstrukturering af landbrugsvirksomheden.

Med den foreslåede ændring af § 20 vil de nævnte kapital-selskaber m.v. herefter kunne erhverve landbrugsejendomme, uden at dette vil kræve en særlig selskabskonstruktion.

I de situationer, hvor en virksomhed ikke opfylder betingelserne for at kunne erhverve landbrugsejendomme uden tilladelse efter lovens § 20, vil der som hidtil kunne meddeles en tilladelse til erhvervelsen efter reglerne i lovens § 21, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 10.

Det foreslås endvidere, at der fortsat skal gælde et krav om fast bopæl ved aktie- og anpartsselskabers erhvervelse af landbrugsejendomme. Det foreslås desuden, at dette bopælskrav også skal gælde for den udvidede kreds af virksomheder, der kan erhverve landbrugsejendomme uden tilladelse. Da der ikke mere skal være en person med bestemmende indflydelse, vil bopælskravet kunne opfyldes af enhver og svarer således i princippet til den upersonlige bopælspligt, der gælder ved personers erhvervelse af landbrugsejendomme. Den person, der skal tage fast bopæl, skal således tage fast og varig bopæl på en landbrugsejendom, der tilhører selskabet. Dette bopælskrav skal, ligesom bopælskravet ved personers erhvervelse af landbrugsejendomme, opfyldes i en periode på 10 år efter erhvervelsen. Der er ikke noget krav om, at bopælspligten skal opfyldes af samme person i hele perioden.

Det foreslås i § 20, stk. 2, at der kan dispenseres fra bestemmelsen om fast bopæl i stk. 1, når særlige forhold taler for det. Det er meningen, at der vil kunne blive meddelt dispensation efter de samme principper, som hidtil har været gældende ved erhvervelse af landbrugsejendomme. Der vil således f.eks. kunne meddeles en tidsbegrænset dispensation, hvis der er tale om en beboelse, som trænger til at blive sat i stand. Efter hidtidig praksis vil der også kunne dispenseres fra bopælspligten i situationer, hvor det på grund af beliggenhedsforholdene er umuligt at bo på en ejendom en stor del af året (f.eks. hvis ejendommen ligger på en ø uden fast bro- eller færgeforsbindelse). Der vil desuden kunne dispenseres, hvis der er tale om en ejendom, hvor det ikke er muligt at leje stuehuset ud.

Det foreslås i § 20, stk. 3, at ministeren får en hjemmel til at fastsætte regler om, at andre juridiske personer end dem, der direkte er nævnt i stk. 1, også skal kunne erhverve landbrugsejendomme uden tilladelse.

Den foreslåede hjemmel til at godkende andre virksomhedsformer vil kun blive brugt i situationer, hvor det på baggrund af erfaringerne med reglerne viser sig, at det vil være

helt ubetænkeligt at godkende en virksomhedstype m.v. til at kunne erhverve landbrugsejendomme uden tilladelse. Det vil altså sige virksomheder, som ellers altid ville blive med-delt en tilladelse i forbindelse med en ansøgning.

Med denne hjemmel vil der f.eks. kunne fastsættes særlige regler om, at den kommende naturfond, der er medtaget i aftalen mellem regeringen, Venstre og Det Konservative Folkeparti om finansloven for 2014, vil kunne erhverve landbrugsejendomme uden tilladelse efter landbrugsloven.

Den foreslåede hjemmel til at fastsætte nærmere regler om kravet om fast bopæl samt regler om oplysnings- og indberetningspligt med henblik på kontrol og registrering m.v. i forbindelse med selskabers, fondes og forsikrings-selskabers erhvervelse og besiddelse af landbrugsejendomme svarer til den hidtidige hjemmel i lovens § 20, stk. 6 og 7, og den vil blive udnyttet på tilsvarende måde.

Til nr. 10

Efter lovens § 21 kan der meddeles tilladelse til, at juridiske personer, der ikke er omfattet af reglerne i lovens § 20 og §§ 22-24, kan få tilladelse til erhvervelse af landbrugsejendomme.

Efter reglerne i den gældende § 21, nr. 3, kan der meddeles tilladelse til, at et selskab, hvis deltagere opfylder betingelserne i lovens § 16, stk. 2, for at kunne erhverve en landbrugsejendom i sameje, kan få tilladelse til at erhverve den pågældende ejendom i virksomhedsform, typisk som et interessentskab.

Med forslaget ændres bestemmelsen i § 21, nr. 3, til at omfatte et interessentskab (I/S), et kommanditselskab (K/S), et andelsselskab med begrænset ansvar (A. M. B. A.) eller en forening med begrænset ansvar (F. M. B. A.), der ønsker at erhverve en landbrugsejendom med henblik på en jordbrugsmæssig udnyttelse. Baggrund for valget af disse virksomhedsformer er, at der er tale om gennemprøvede og kendte virksomhedsformer. Disse virksomheder kan dog kun erhverve med en tilladelse, da virksomhedsformerne ikke er lovregulerede på samme måde som de kapital-selskaber, der kan erhverve uden tilladelse efter lovens § 20, og dermed ikke har samme transparens.

Det foreslås endvidere, at de nye medarbejderinvesteringsselskaber (M. S.), der også er foreslået i Vækstplanen for Fødevarer, og som erhvervs- og vækstministeren samtidig med dette lovforslag har fremsat lovforslag om (Forslag til Lov om medarbejderinvesteringsselskaber), også skal være omfattet af den ændrede bestemmelse i § 21, nr. 3.

Interessentskaber har hidtil været meget brugt i relation til ejerskab til landbrugsejendomme, hvorfor denne ejerform fortsat skal kunne bruges. Som konsekvens heraf bør også kommanditselskaber kunne få tilladelse til erhvervelse af landbrugsejendomme, da kommanditselskaber principielt ligner interessentskaber.

Baggrunden for at medtage andelsselskaber og foreninger med begrænset ansvar i § 21, nr. 3, er at støtte andelstanken, hvorved f.eks. en gruppe mennesker sammen kan erhverve en landbrugsejendom med henblik på at dyrke landbrugsprodukter til eget brug.

Som udgangspunkt vil en tilladelse skulle betinges af, at der skal opfyldes den samme bopælspligt, som gælder ved virksomheders erhvervelse efter lovens § 20.

De virksomhedsformer, der ikke er omfattet af § 21, nr. 3, vil kunne få en tilladelse efter lovens § 21, nr. 4, til at erhverve en landbrugsejendom, når særlige forhold i øvrigt taler for det.

Efter den hidtidige praksis kan der f.eks. gives tilladelse efter lovens § 21, nr. 4, hvis der er tale om erhvervelse med henblik på ikke-jordbrugsmæssige formål, f.eks. bymæssige formål eller råstofindvinding eller formål af almen samfundsmæssig karakter. Der kan derimod efter hidtidig praksis normalt ikke gives tilladelse til erhvervelse med henblik på anvendelse til jordbrugsmæssige formål, herunder skovbrug.

Med den foreslåede udvidelse af reglerne for, hvornår virksomheder m.v. kan erhverve landbrugsejendomme, jf. ændringsforslaget til § 20 og § 21, nr. 3, vil der også kunne gives tilladelse til, at andre juridiske personer end dem, der er omfattet af lovens § 20 eller § 21, nr. 3, kan erhverve landbrugsejendomme med henblik på anvendelse til jordbrugsmæssige formål. Ved vurderingen af, om der kan meddeles tilladelse, vil der bl.a. blive lagt vægt på formålet med erhvervelsen. Det skal bl.a. sikres, at der ikke er tale om en erhvervelse, der alene sker med henblik på en privat rekreativ anvendelse af ejendommen. En tilladelse vil, udover krav om opfyldelse af bopælspligten, bl.a. kunne betinges af, at der er indseende med ændringer i selskabets vedtægter, den samlede kapital og deltagerkredsen.

Til nr. 11

Den foreslåede ændring af § 27, stk. 1, er en konsekvens af ændringen af § 20, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 9.

Til nr. 12

Den foreslåede ændring af § 28, stk. 1, skal gøre det muligt for en person eller en virksomhed at leje et mindre areal under 1000 m² fra en landbrugsejendom med henblik på anvendelse til haveformål. En person eller en virksomhed m.v. vil således kunne leje et areal til etablering af en lille have.

Der er tale om en ændring, som bl.a. skal tilgodese det forhold, at det er blevet meget populært at oprette nyttehaver på lejede arealer fra en landbrugsejendom, herunder økologiske nyttehaver, som oprettes på lejede arealer fra økologiske landbrug. Der er endvidere blevet øget fokus på at etablere skolehaver, hvor det også vil kunne blive aktuelt at leje mindre landbrugsarealer.

Det skal således generelt være nemmere at etablere små nytehavere på landbrugsarealer.

Etablering af haver kan kræve tilladelse efter anden lovgivning. Efter planlovens landzoneregler kræver byggeri og ændret anvendelse af landzonearealer kommunalbestyrelsens landzonetilladelse efter planlovens § 35, hvorefter der normalt ikke gives tilladelse til byggeri i det åbne land.

Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om klitfredning og strandbeskyttelseslinjen, jf. naturbeskyttelseslovens §§ 8 og 15, indeholder forbud mod tilstandsændringer, dvs. byggeri, ændret anvendelse, tilplantning mv., og efter loven kan de kun fraviges i "særlige tilfælde". Det er miljøministeren (delegeret til Naturstyrelsen), der kan dispensere fra lovens forbud. Bestemmelserne har til formål at friholde de mest kystnære arealer for bl.a. byggeri og tilplantning mv., og de administreres meget restriktivt. Øvrige bygge- og beskyttelseslinjer, dvs. beskyttelseslinjer ved søer og vandløb, fortidsminder og skove (§§ 16 - 18), indeholder også forbud mod bl.a. tilplantning, terrænændringer og byggeri, skovbygge- linjen dog kun mod byggeri. Det er kommunerne, der kan træffe afgørelser om dispensation. Alle afgørelser kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Til nr. 13 og 14

De foreslåede ændringer af § 29 er en konsekvens af ophævelsen af reglerne om fortrinsstilling, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 15.

Med forslaget overføres reglerne om fradragsarealer fra § 12, stk. 3, til § 29, da der ikke mere er behov for fradragsarealer ved erhvervelse af landbrugsejendomme eller arealer fra landbrugsejendomme på baggrund af, at reglerne om fortrinsstilling foreslås ophævet. Der er således kun behov for regler om fradragsarealer i lovens § 29, da der gælder særlige afstandsregler ved supplerings af en ejendom med fradragsarealer.

Til nr. 15

Det foreslås, at reglerne om fortrinsstilling til suppleringsjord ophæves. Baggrunden for dette forslag er, at der i lovforslagets § 1, nr. 9, foreslås en ændring af loven, hvorefter der ikke mere stilles krav om, at der ved selskaberhvervelse skal være en person, der opfylder betingelserne for personlig erhvervelse af ejendommen. Når der ikke er nogen bindinger med hensyn til de personer – eller selskaber – der kan eje kapital i disse selskaber, er der ikke behov for at opstille regler om fortrinsstilling for et sådant selskab, da disse regler umiddelbart vil kunne omgås ved, at den, der ejer kapital i det første selskab, blot kan etablere et nyt selskab.

Tilsvarende gælder, at der ikke vil være grundlag for at opretholde regler om fortrinsstilling i forbindelse med personers erhvervelse af yderligere landbrugsejendomme, idet personer på samme måde vil kunne undgå reglerne om fortrinsstilling ved at lade et selskab erhverve den pågældende landbrugsejendom.

Til nr. 16

Til § 37 a

Med forslaget til § 37 a, stk. 1, bemyndiges fødevareministeren til at kunne fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Fødevareministeriet om forhold omfattet af lov om landbrugsejendomme eller af regler udstedt i medfør af loven skal foregå digitalt.

Loven administreres af NaturErhvervstyrelsen, og bemyndigelsen påtænkes udnyttet således, at pligten til at kommunikere digitalt mellem styrelsen og virksomhederne m.v. også omfatter kommunikation mellem styrelsen og en rådgiver, f.eks. en konsulent, advokat eller lign., som optræder på virksomhedens eller borgerens vegne over for styrelsen.

Kravet om digital kommunikation vil blive udmøntet løbende i takt med, at de digitale løsninger er på plads, og den fornødne teknologi er til stede.

Kravet indebærer bl.a., at skriftlige henvendelser m.v. til NaturErhvervstyrelsen om forhold, som er omfattet af loven eller af regler, som er udstedt i medfør af loven, ikke anses for behørigt modtaget i styrelsen, hvis de indsendes på anden vis end den foreskrevne digitale måde.

Hvis oplysninger m.v. sendes til styrelsen på anden måde end den foreskrevne digitale måde, eksempelvis pr. brev, følger det af den almindelige vejledningspligt, jf. forvaltningslovens § 7, at styrelsen må vejlede om reglerne på området, herunder om pligten til at kommunikere på den foreskrevne digitale måde.

De sanktioner, der i dag er knyttet til manglende indberetning eller indsendelse i papirform, vil også finde anvendelse, når indberetning eller indsendelse ikke sker i overensstemmelse med de krav om digital indberetning, der fastsættes i bekendtgørelse i henhold til dette lovforslag.

Af bekendtgørelsen, der udmønter bemyndigelsen, vil det komme til at fremgå, hvem der omfattes af pligten til at kommunikere digitalt med Fødevareministeriet, om hvilke forhold og på hvilken måde.

Der vil efter forslaget kunne stilles krav om, at virksomheder og borgere oplyser en e-mailadresse, som NaturErhvervstyrelsen kan anvende til kontakt i forbindelse med behandlingen af en konkret sag eller henvendelse. Dette forventes i praksis at være vedkommende virksomheds eller borgers e-mailadresse i Offentlig Digital Post.

Der vil også kunne stilles krav om anvendelse af digital signatur eller lignende i forbindelse med andre former for digital kommunikation, eksempelvis via digitale selvbetjeningsløsninger, så NaturErhvervstyrelsen har sikkerhed for, at afsenderen er den, som vedkommende giver sig ud for at være.

Der kan efter forslaget ved bekendtgørelse stilles krav om, at virksomheden skal anvende bestemte it-systemer og sær-

lige digitale formater for at sikre, at styrelsen kan håndtere de modtagne indberetninger.

Med den foreslåede udformning af bestemmelsen som en bemyndigelse er det muligt ved bekendtgørelse at fastsætte regler om, at visse grupper ikke skal være omfattet af kravet om pligtmæssig digital kommunikation. Undtagelsesmuligheden tænkes at have en yderst begrænset rækkevidde.

Herudover vil det være muligt for virksomheder eller borgere efter ansøgning at opnå dispensation fra kravet om digital kommunikation. Dispensation vil kun undtagelsesvist blive givet, f.eks. til de jordbrugere, der bor i områder, hvor det er teknisk problematisk at koble sig på internettet.

Hvad angår fritagelse for tilslutning til Offentlig Digital Post henvises der i det hele til de regler, som Finansministeriet og Erhvervs- og Vækstministeriet har fastsat om hhv. fritagelse af fysiske personer fra tilslutning til Offentlig Digital Post m.v. og fritagelse af juridiske enheder med CVR-nummer samt fysiske personer med erhvervsaktiviteter for tilslutning til Offentlig Digital Post. Fritagelse for tilslutning til Offentlig Digital Post medfører ikke samtidig fritagelse for pligten til at benytte en af Fødevareministeriet etableret portalløsning til kommunikation vedr. forhold omfattet af landbrugsloven.

Det forhold, at en virksomhed eller en borger oplever, at den pågældendes egen computer ikke fungerer, at den pågældende har mistet koden til sin digitale signatur eller oplever lignende hindringer, som det er op til den pågældende at overvinde, kan ikke føre til fritagelse for pligten til digital kommunikation. I så fald må den pågældende eksempelvis anmode en rådgiver om at varetage kommunikationen på den pågældendes vegne.

Efter forslaget til stk. 2 bemyndiges ministeren endvidere til at kunne fastsætte regler om vilkår og formater for anvendelse af digital kommunikation. Der henvises i øvrigt til afsnit 4.4. i de almindelige bemærkninger.

Med stk. 3 foreslås det fastlagt, hvornår en digital meddelelse må anses for at være kommet frem til adressaten for meddelelsen. Meddelelsen anses for at være kommet frem til adressaten for meddelelsen, når den er tilgængelig for adressaten. Meddelelsen anses for at være tilgængelig for adressaten fra det tidspunkt, hvor adressaten har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Det er således uden betydning, om eller hvornår adressaten gør sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Det vil sige med samme retsvirkninger som fysisk post, der anses for at være kommet frem, når den pågældende meddelelse m.v. er lagt i modtagerens fysiske postkasse.

Det er i denne forbindelse uden betydning, om adressaten for myndighedens meddelelse har bragt sig ude af stand til at tilgå meddelelsen, f.eks. hvis modtageren af en meddelelse, som myndigheden har sendt til den pågældende via den offentlige digitale postløsning, ikke har skaffet sig den fornødne offentlige digitale signatur til at modtage meddelelser

i den offentlige digitale postløsning, jf. lov om Offentlig Digital Post, eller modtageren i sit elektroniske system har installeret anordninger (spamfiltre, firewalls osv.), som afviser at modtage meddelelser.

Det er endvidere uden betydning, om adressaten oplever, at vedkommendes egen computer ikke fungerer, at vedkommende har mistet koden til sin digitale signatur eller oplever lignende hindringer, som det er op til adressaten at overvinde.

Bestemmelsen finder anvendelse både på meddelelser, som frivilligt sendes digitalt, og på meddelelser, som det er obligatorisk at sende digitalt.

En meddelelse vil normalt være tilgængelig for NaturErhvervstyrelsen på det tidspunkt, hvor styrelsen kan behandle meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i en modtagelsesanordning eller et datasystem. En meddelelse, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig, uanset om afsenderen betragter meddelelsen som sendt før kl. 24.00.

IT-problemer hos NaturErhvervstyrelsen (nedbrud, midlertidig kapacitetsnedgang m.v.) kan betyde, at en digital meddelelse ikke kan afleveres til NaturErhvervstyrelsen. Opstår problemer tæt på fristen for indgivelsen af meddelelsen, og kan problemerne føre til, at fristen for indgivelse af meddelelsen ikke kan overholdes, anses meddelelsen for at være kommet frem inden for fristen, hvis den gøres tilgængelig for styrelsen inden for en rimelig tid efter, at forhindringen er ophørt.

Kan modtagelsestidspunktet for en digital meddelelse til en myndighed ikke fastlægges som følge af problemer med myndighedens it-system eller andre lignende problemer, må meddelelsen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet. Det vil således ikke kunne komme virksomheden til skade, at indberetning modtages efter fristens udløb, hvis dette skyldes systemnedbrud hos myndigheden.

Der henvises i øvrigt til afsnit 4.4. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 37 b

Bestemmelsen i § 37 b vedrører fravigelse af underskriftskrav for dokumenter, der er udstedt af andre end Fødevareministeriet, hvor det efter loven eller regler udstedt i medfør af loven er krævet, at dokumentet er underskrevet. Underskriftskravet kan fremgå udtrykkeligt eller forudsætningsvist af de pågældende regler.

For at der ikke skal kunne opstå tvivl om, at virksomheder og borgere kan opfylde underskriftskravet på anden måde end ved personlig underskrift, foreslås det, at der indsættes en bestemmelse om, at underskriftskravet kan opfyldes ved,

at underskriveren anvender en teknik, der sikrer entydig identifikation af den pågældende, f.eks. digital signatur.

Samtidig foreslås det i stk. 2, at der kan fastsættes nærmere regler om, hvordan kravet om personlig underskrift kan opfyldes, eksempelvis ved at den pågældende underskriver et fysisk dokument og indscanner dokumentet som en pdf-fil.

I så fald kan der stilles krav om, at virksomheder eller fysiske personer, som indsender dokumenter til en myndighed uden personlige underskrifter, skal opbevare et eksemplar af det pågældende dokument forsynet med originale underskrifter, som myndigheden kan forlange at få forevist i kontroløjemed. Der henvises til afsnit 4.4. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 17

Med forslagene til § 38, stk. 1, 2. pkt., og § 38, stk. 2, 3. pkt., præciseres det, at fødevareministeren kan fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder formkrav til klage, f.eks. anvendelse af et særligt klageskema.

Til nr. 18 og 19

De foreslåede ændringer af § 50, stk. 1, er en konsekvens af ændringen af § 20, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 11.

Til § 2

Det foreslås i § 2, stk. 1, at loven skal træde i kraft den 1. januar 2015.

Det foreslås i § 2, stk. 2, at det tidsrum, hvor bopælspligten har været opfyldt af landmanden i et aktie- eller anpartsselskab efter de hidtil gældende regler, medregnes ved opfyldelsen af bopælspligten efter den ændrede lovs § 20, stk. 1.

For de eksisterende selskaber gælder således, at der i disse selskaber fremover ikke skal være en person, der har bestemmende indflydelse. Der vil dog fortsat gælde et krav om fast bopæl svarende til de foreslåede regler i lovens § 20.

Det foreslås i § 2, stk. 3, at dispensationer fra bestemmelserne om fast bopæl, der er meddelt aktie- og anpartsselskaber

efter de hidtil gældende regler, betragtes som givet efter denne lovs § 20, stk. 3.

Det foreslås i § 2, stk. 4, at ophævelsen af reglerne om fortrinsstilling til suppleringsjord ikke finder anvendelse på retshandler, der er indgået før lovens ikrafttræden. Ved erhvervelser, der er sket før lovens ikrafttræden, vil der således fortsat kunne være tale om, at naboer kan gøre fortrinsstilling til suppleringsjord gældende.

Baggrunden for dette forslag er, at der skal være en præcis afgrænsning af de erhvervelser, hvor naboer kan gøre fortrinsstilling gældende, og at en nabo, der har fået fortrinsstilling til suppleringsjord, ikke mister denne fortrinsstilling, når loven træder i kraft.

Det foreslås i § 2, stk. 5, at bopælspligten på en landbrugsejendom, der er erhvervet personligt eller i selskabsform inden denne lovs ikrafttræden, kan opfyldes efter de hidtil gældende regler, hvor en landbrugsejendom, der ejes af et selskab efter lovens § 20, og en landbrugsejendom, der ejes personligt af landmanden i selskabet, betragtes som tilhørende samme ejer.

Efter de gældende regler kan bopælspligten ved erhvervelse af en landbrugsejendom opfyldes på en anden landbrugsejendom, som den pågældende erhverver er ejer eller medejer af. Erhververen kan også opfylde bopælspligten ved at bo på en ejendom, som ejes af vedkommendes ægtefælle eller samlever. En person, der har den bestemmende indflydelse i et aktie- eller anpartsselskab, der ejer en landbrugsejendom efter lovens § 20, betragtes efter de gældende regler også som medejer af den pågældende ejendom, og bopælspligten kan således efter de gældende regler opfyldes enten på en personligt ejet landbrugsejendom eller på en landbrugsejendom, som den pågældende ejer i selskabsform. Når reglerne om en landmand med bestemmende indflydelse ophæves, vil der ikke mere være denne nære sammenhæng mellem de personligt ejede landbrugsejendomme og de ejendomme, der ejes i selskabsform. Der foreslås derfor en overgangsregel, der sikrer, at der ikke i disse situationer sker stramninger med hensyn til opfyldelsen af bopælspligten.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

Stk. 3. Ved en landbrugsbedrift forstås i denne lov en driftsenhed, der anvendes til jordbrugsmæssige formål, som for jordernes vedkommende er fastsat i lov om drift af landbrugsjorder, og som drives af samme fysiske eller juridiske person, jf. dog § 20, stk. 4. Bedriften kan bestå af en eller flere landbrugsejendomme, arealer uden landbrugspligt samt tilforpagtede arealer.

Stk. 4. Ved en medejer af en landbrugsejendom forstås i denne lov en person, der ejer en andpart på en femtedel eller derover af en landbrugsejendom, eller en person, der er landmanden i et selskab efter lovens § 20. Øvrige aktionærer eller andpartshavere i et selskab efter lovens § 20 betragtes efter denne lov ikke som medejere uanset kapitalandelens størrelse. Tilsvarende gælder for en person, der ejer en femtedel eller derover af kapitalen i et selskab efter lovens § 21, nr. 3, jf. § 16, stk. 2, hvis den pågældende som ankermand skal opfylde betingelserne for personlig erhvervelse af ejendommen.

§ 8. Pligten til fast bopæl ved erhvervelse af en landbrugsejendom, jf. §§ 12-16 og 20, skal opfyldes af en erhverver i 10 år. Tilsvarende gælder ved erhvervelse af jord til supplering af en landbrugsejendom, jf. § 29. Pligten skal opfyldes, ved at erhververen eller landmanden i et selskab efter lovens § 20 tager fast bopæl på den pågældende landbrugsejendom eller på en anden landbrugsejendom, som den pågældende eller dennes ægtefælle eller samlever er ejer eller medejer af. Boligen skal være hovedbopæl i skattemæssig forstand.

Stk. 2. Bopælspligten efter stk. 1 kan endvidere opfyldes, ved at en anden person end erhververen eller landmanden i et selskab efter lovens § 20 tager fast bopæl på ejendommen eller på en anden landbrugsejendom, som erhververen er ejer eller medejer af. Erhververen kan i så fald kun opholde sig på ejendommen, når dette sker i naturlig tilknytning til ejendommens drift.

Stk. 3....

Stk. 4....

Stk. 5. For erhvervelser, jf. §§ 12-16 og 20, hvor bindende købsaftale er indgået inden den 1. april 2010, gælder dog fortsat, at pligten til fast bopæl skal opfyldes af en erhverver i 8 år.

§ 12. En person kan erhverve adkomst på en eller flere landbrugsejendomme i landzone, hvis erhververen inden 6 mæne-

§ 1

I lov om landbrugsejendomme, jf. lovbekendtgørelse nr. 616 af 1. juni 2010, som ændret ved § 1 i lov nr. 1240 af 18. december 2012, § 4 i lov nr. 1392 af 23. december 2012, § 2 i lov nr. 527 af 28. maj 2013 og § 7 i lov nr. 80 af 28. januar 2014, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, *stk. 3, 1. pkt.*, udgår », jf. dog § 20, stk. 4«.

2. § 2, *stk. 4*, affattes således:

»*Stk. 4.* Ved en medejer af en landbrugsejendom forstås i denne lov en person, der ejer en andpart på en femtedel eller derover af en landbrugsejendom, eller som ejer en femtedel eller derover af en virksomhed, der ejer en landbrugsejendom.«

3. I § 8, *stk. 1, 1. pkt.*, og *stk. 5*, udgår »og 20«.

4. I § 8, *stk. 1, 3. pkt.*, og *stk. 2, 1. pkt.*, udgår »eller landmanden i et selskab efter lovens § 20«.

5. I § 12, *stk. 1*, udgår », jf. dog stk. 2«.

der efter erhvervelsen opfylder pligten til fast bopæl i § 8, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Er erhververen og dennes børn under 18 år i forvejen ejer eller medejer af en eller flere landbrugsejendomme, kan den pågældende erhverve adkomst på yderligere en landbrugsejendom i landzone, hvis reglerne om fortrinsstilling til suppleringsjord, jf. §§ 31-33, er opfyldt, når erhververen og dennes børn under 18 år efter erhvervelsen tilsammen vil være ejer eller medejer af et areal på mere end 150 ha.

Stk. 3. Ved opgørelse af arealet efter stk. 2 medregnes ikke følgende fradragarealer:

- 1) Arealer pålagt fredskovspligt og arealer helt uden jordbrugsmæssig værdi, herunder søarealer, strandbredder og lign.
- 2) Arealer, der ikke må tilføres gødning efter lovgivningen eller efter en aftale med en offentlig myndighed eller ejeren af et vandforsyningsselskab, hvis aftalen har en varighed på mindst 20 år.

§ 13. En landbrugsbedrift, der består af flere landbrugsejendomme i landzone, kan helt eller delvis erhverves af en person, der ikke i forvejen er ejer eller medejer af en landbrugsejendom, hvis

- 1) overdrageren har haft lovlig adkomst på alle landbrugsejendomme inden for bedriften og
- 2) erhververen inden 6 måneder efter erhvervelsen opfylder pligten til fast bopæl, jf. § 8.

Stk. 2. Herudover kan en person erhverve adkomst på en landbrugsejendom i landzone, hvis mindst en af anpartshaverne er ejer af en anpart på en femtedel eller derover af ejendommen og opfylder betingelserne for personlig erhvervelse i §§ 12, 13, 14 eller 15.

§ 20. Et aktieselskab eller et anpartsselskab kan erhverve adkomst på og forblive ejer af en landbrugsejendom i landzone, hvor det samlede areal af de landbrugsejendomme, der er ejet efter erhvervelsen, er under 30 ha, hvis en person har den bestemmende indflydelse i selskabet. Den person, der har den bestemmende indflydelse i selskabet, benævnes landmanden i selskabet. Landmanden i selskabet skal

- 1) indtil selskabets erhvervelse af ejendommen have haft lovlig adkomst på denne eller
- 2) opfylde betingelserne for personlig erhvervelse af ejendommen, jf. §§ 12-15 eller ved dispensation efter § 8, stk. 4, eller § 17.

Stk. 2. Et aktieselskab eller et anpartsselskab kan erhverve adkomst på og forblive ejer af en landbrugsejendom i landzone, hvor det samlede areal af de landbrugsejendomme, der er ejet efter erhvervelsen, er 30 ha eller derover, hvis landmanden i selskabet opfylder kravene i stk. 1 og varetager den daglige ledelse af ejendommens drift for selskabet, medmindre ejendommen er bortforpagtet, jf. § 27.

Stk. 3. Selskabets vedtægter og aftaler mellem selskabets deltagere må ikke begrænse beføjelserne i selskabet for landmanden i selskabet.

6. § 12, stk. 2 og 3, ophæves.

7. § 13 ophæves.

8. I § 16, stk. 2, udgår »13,«.

9. § 20 affattes således:

»§ 20. Et aktieselskab, anpartsselskab, partnerselskab, iværksætterselskab, europæisk selskab (SE), en erhvervsdrivende fond, en alternativ investeringsfond eller et forsikringsselskab kan erhverve adkomst på en eller flere landbrugsejendomme i landzone, hvis en person inden 6 måneder efter erhvervelsen tager fast bopæl på en landbrugsejendom, der ejes af selskabet, fonden eller forsikringsselskabet. Kravet om fast bopæl skal opfyldes i 10 år.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan dispensere fra bestemmelsen om fast bopæl i stk. 1, når særlige forhold taler for det.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om, at andre juridiske personer også kan erhverve landbrugsejendomme uden tilladelse, nærmere regler om kravet om fast bopæl samt regler om oplysnings- og indberetningspligt med henblik på kontrol og registrering m.v. i forbindelse med selskabers, fondes og forsikringsselskabers erhvervelse og besiddelse af landbrugsejendomme.«

Stk. 4. En landbrugsejendom, der ejes af et selskab efter reglerne i stk. 1 eller 2, og en landbrugsejendom, der ejes personligt af landmanden i selskabet, betragtes i relation til lovens regler om samdrift, udstykning, sammenlægning, erhvervelse og bopælspligt som en landbrugsbedrift tilhørende samme ejer.

Stk. 5. Ved opgørelsen af arealet efter stk. 1 og 2 medregnes ikke de fradragsarealer, der er anført i § 12, stk. 3.

Stk. 6. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler for erhvervelse og drift af landbrug i selskabsform, herunder regler om afhændelse af aktier eller anparter, bopælspligt m.v., og om de beføjelser og opsigelsesvilkår m.v., der skal tilkomme landmanden i selskabet.

Stk. 7. Ministeren kan desuden fastsætte regler om oplysnings- og indberetningspligt med henblik på kontrol og registrering m.v. i forbindelse med aktie- og anpartsselskabers erhvervelse og besiddelse af landbrugsejendomme.

Stk. 8. Ministeren kan dispensere fra bestemmelserne i stk. 1 og 2, når særlige forhold taler for det.

§ 21. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan meddele tilladelse til, at en juridisk person i andre end de i §§ 20 og 22-24 omhandlede tilfælde kan erhverve adkomst på en landbrugsejendom i landzone, hvis

- 1) erhvervelsen sker med henblik på jordens anvendelse til forsøgs-, forsknings-, eller forædlingsvirksomhed,
- 2) erhvervelsen omhandler væksthushgartnerier eller planteskoler, der drives med et erhvervsmæssigt sigte,
- 3) erhververen er et selskab, hvis deltagere opfylder betingelserne i § 16, stk. 2, eller
- 4) særlige forhold i øvrigt taler for det.

§ 27. En person kan forpagte en landbrugsejendom i dens helhed for et tidsrum af højst 30 år. Tilsvarende gælder for et fællesskab af personer, der opfylder betingelserne i § 16, stk. 2, eller et selskab, der opfylder betingelserne i § 20, stk. 1 eller 2, eller et selskab, der har lovlig adkomst på en eller flere landbrugsejendomme med tilladelse efter § 21, nr. 3.

§ 28. Forpagtning eller leje af en del af en landbrugsejendom kan ske for et tidsrum af højst 30 år, hvis

- 1) forpagtningsforholdet vedrører jorder, eventuelt med bygninger, der indgår i samdrift med en anden landbrugsejendom,
- 2) forpagtningsforholdet alene omfatter vedvarende græsarealer og naturarealer, som benyttes til græsning,
- 3) lejeforholdet alene vedrører avlsbygninger,
- 4) lejeforholdet alene vedrører beboelsesbygninger, eventuelt med tilhørende have el.lign., i det omfang beboelsen ikke er nødvendig for bedriften, eller
- 5) lejeforholdet alene vedrører et areal, der skal anvendes til opførelse af bygninger til jordbrugsmæssig produktion.

§ 29. En landbrugsejendom eller et areal, der fraskilles en landbrugsejendom, kan sammenlægges med en anden land-

10. § 21, nr. 3, affattes således:

»3) erhververen er et interessentskab, et kommanditselskab, et medarbejderinvesteringsselskab, et andelsselskab med begrænset ansvar eller en forening med begrænset ansvar, der ønsker at erhverve en landbrugsejendom med henblik på en jordbrugsmæssig udnyttelse, eller«

11. § 27, stk. 1, affattes således:

»§ 27. En person eller en virksomhed m.v., jf. § 20, stk. 1 og 2, kan forpagte en landbrugsejendom i dens helhed for et tidsrum af højst 30 år. Tilsvarende gælder for et fællesskab af personer, der opfylder betingelserne i § 16, stk. 2, eller en virksomhed, der har lovlig adkomst på en eller flere landbrugsejendomme med tilladelse efter § 21, nr. 3.«

12. I § 28, stk. 1, indsættes efter nr. 2 som nyt nummer:

»3) lejeforholdet alene omfatter arealer under 1000 m², der skal anvendes til haveformål,«
Nr. 3-5 bliver herefter nr. 4-6.

13. I § 29, stk. 1, nr. 1, ændres », jf. § 12, stk. 3,« til: », jf. stk. 2«.

brugsejendom ved erklæring fra en praktiserende landinspektør, jf. dog stk. 2, hvis

1) suppleringsjorden ligger inden for en luftlinjeafstand på 2 km for dyrkningsjorder, 5 km for vedvarende græsarealer og 10 km for fradragsarealer, jf. § 12, stk. 3, regnet fra ejendommens beboelsesbygning og ved bygningsløse ejendomme fra ejendommens hovedlod og

2) pligten til fast bopæl, jf. § 8, er opfyldt inden 6 måneder, hvis der er tale om erhvervelse af suppleringsjord.

Stk. 2. Når erhververen og dennes børn under 18 år ved køb af suppleringsjord tilsammen vil være ejer eller medejer af et areal på mere end 150 ha, gælder reglerne om fortrinsstilling til suppleringsjord, jf. §§ 31-33.

Stk. 3. Ved opgørelse af arealet efter stk. 1 og 2 medregnes ikke de fradragsarealer, der er anført i § 12, stk. 3.

Kapitel 15

Fortrinsstilling til suppleringsjord

§ 31. Når en erhverver af en landbrugsejendom i landzone i forvejen er ejer eller medejer af en eller flere landbrugsejendomme og det samlede areal af ejendommen og de i forvejen ejede og medejede ejendomme overstiger 150 ha, kan tilladelse til erhvervelsen normalt ikke meddeles, hvis ejeren af en nærliggende landbrugsejendom, der opfylder betingelserne i § 32, har ønske om fortrinsstilling til suppleringsjord.

Stk. 2. Bestemmelserne i stk. 1 finder også anvendelse ved erhvervelse af jord til sammenlægning med en landbrugsejendom, når erhververen efter sammenlægningen vil være ejer eller medejer af et samlet areal på mere end 150 ha.

Stk. 3. Der kan højst opnås fortrinsstilling til 40 pct. af jorderne til den erhvervede landbrugsejendom eller af det erhvervede areal.

Stk. 4. Ved opgørelse af arealet efter stk. 1-3 medregnes ikke de i § 10, stk. 5, anførte fradragsarealer.

§ 32. Der kan kun gøres krav på fortrinsstilling til suppleringsjord, hvis

1) den, der ønsker suppleringsjord, ikke efter sammenlægningen vil blive ejer eller medejer af et samlet areal på mere end 70 ha,

2) suppleringsjorden ønskes sammenlagt med en landbrugsejendom, der er forsynet med en beboelsesbygning,

3) suppleringsjorden ligger inden for en luftlinjeafstand på 2 km fra beboelsesbygningen på den i nr. 2 nævnte ejendom og

4) suppleringsjorden kan sammenlægges med den i nr. 2 nævnte ejendom efter reglerne i § 29, stk. 1, uden dispensation efter § 29, stk. 4.

Stk. 2. Ejeren af en landbrugsejendom, der ønsker fortrinsstilling til suppleringsjord, skal på det tidspunkt, hvor erhververen i § 31, stk. 1 eller 2, har indgået købsaftale,

1) have fast bopæl på den ejendom, der ønskes suppleret, eller på en anden landbrugsejendom, den pågældende er ejer el-

14. § 29, stk. 2 og 3, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 2.* Ved fradragsarealer efter stk. 1 forstås følgende arealer:

1) Arealer pålagt fredskovspligt og arealer helt uden jordbrugsmæssig værdi, herunder søarealer, strandbredder og lignende.

2) Arealer, der ikke må tilføres gødning efter lovgivningen eller efter en aftale med en offentlig myndighed eller ejeren af et vandforsyningsselskab, hvis aftalen har en varighed på mindst 20 år.«

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 3 og 4.

15. Kapitel 15 ophæves.

ler medejer af, og selv drive sin eller sine landbrugsejendomme,

- 2) opfylde de krav til en jordbrugsuddannelse, der fastsættes af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri,
- 3) være villig til at betale den aftalte handelspris for jorden, medmindre den afviger væsentligt fra markedsprisen, og
- 4) være ejer af en eller flere landbrugsejendomme, hvis areal tilsammen er på mindst 30 ha, eller som har et arbejdsbehov på mindst 900 timer årligt vurderet på grundlag af produktions sammensætning, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. En person, der har erhvervet en eller flere landbrugsejendomme med et samlet areal under 30 ha inden den 1. september 2004, kan uanset bestemmelsen i stk. 2, nr. 4, gøre krav på fortrinsstilling til suppleringsjord i en periode frem til den 1. september 2014, hvis den pågældende

- 1) ejer og driver sin eller sine landbrugsejendomme med et dyrket areal på mindst 15 ha,
- 2) selvstændigt som ejer eller forpagter i mindst 4 år umiddelbart før den 1. september 2004 har drevet en eller flere landbrugsejendomme med et dyrket areal på mindst 15 ha og
- 3) i øvrigt opfylder betingelserne i stk. 2, nr. 1-3.

Stk. 4. Ved opgørelse af arealet efter stk. 1-3 medregnes ikke de i § 10, stk. 5, anførte fradragsarealer.

§ 33. Bestemmelserne om fortrinsstilling til suppleringsjord i §§ 31 og 32 finder ikke anvendelse ved køb af jord til supplerings af en hovedejendom, jf. stk. 4, der ved supplerings ikke overstiger 150 ha bortset fra fradragsarealer, jf. § 10, stk. 5. Hvis en ejer af en landbrugsejendom efter den 1. november 2006 har suppleret ejendommen efter reglerne om supplerings af hovedejendom i 1. pkt., skal der ved arealgrænsen på 150 ha tillige medregnes landbrugspligtige arealer, som den pågældende efterfølgende har fraskilt ejendommen, men som den pågældende fortsat er ejer eller medejer af.

Stk. 2. Bestemmelserne om fortrinsstilling til suppleringsjord finder ikke anvendelse ved jordomlægninger, der sker i forbindelse med afståelse af jord til offentlige anlæg m.v., og som gennemføres ved jordfordeling efter reglerne i lov om jordfordeling og offentligt køb og salg af fast ejendom til jordbrugsmæssige formål m.m. (jordfordelingsarbejde).

Stk. 3. Bestemmelserne om fortrinsstilling til suppleringsjord finder ikke anvendelse ved supplerings med jorder, der erhverves som erstatning for arealer, der inddrages til etablering af vådområder og lign.

Stk. 4. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere regler om begrebet en hovedejendom, jf. stk. 1, og om administration af bestemmelserne om fortrinsstilling til suppleringsjord i §§ 31-33.

16. Efter § 37 indsættes:

»§ 37 a. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om forhold, som er omfattet af denne lov eller af regler udstedt i medfør heraf, skal foregå digitalt.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-sy-

stemer, særlige digitale formater og digital signatur eller lignende.

Stk. 3. En digital meddelelse anses efter denne lov for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

§ 37 b. Hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre end ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog stk. 2. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om opfyldelse af underskriftskrav, jf. stk. 1.«

§ 38. Henlægger ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri sine beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, samt at klage alene kan angå retlige spørgsmål, og om myndighedens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

Stk. 2. Ministeren kan efter forhandling med vedkommende minister eller kommunale organisation fastsætte regler om en anden offentlig myndigheds eller institutions medvirken ved varetagelse af opgaver efter loven. Ministeren kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens eller institutionens afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, samt at klage alene kan angå retlige spørgsmål, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

1) overtræder § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1 og stk. 2, 2. pkt., § 9, stk. 1 og 3, § 10, stk. 1-4, § 11, §§ 12-16, § 20, stk. 1-3, § 23, stk. 1-3, § 24, stk. 1 og 2, § 26, stk. 1, § 27, stk. 1, § 28, stk. 1, § 29, stk. 1, § 40, stk. 1 og 2, § 42 eller § 43, stk. 1,

2) tilsidesætter vilkår knyttet til en tilladelse eller dispensation efter § 7, stk. 2-5, § 8, stk. 4, § 9, stk. 5, § 10, stk. 5, § 17, § 20, stk. 8, § 21, § 23, stk. 4, § 24, stk. 3-5, § 27, stk. 2, § 28, stk. 2, § 29, stk. 4, eller § 30, stk. 2 og 3, eller

17. I § 38, *stk. 1*, indsættes som 2. pkt., og i § 38, *stk. 2*, indsættes som 3. pkt.:

»Ministeren kan i den forbindelse endvidere fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder om formkrav hertil.«

18. I § 50, *stk. 1, nr. 1*, ændres »§ 20, stk. 1-3,« til: »§ 20, stk. 1,«.

19. I § 50, *stk. 1, nr. 2*, ændres »§ 20, stk. 8,« til: »§ 20, stk. 3,«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2015.

Stk. 2. Det tidsrum, hvor bopælspligten har været opfyldt af landmanden i et aktie- eller anpartsselskab efter de hidtil gældende regler, medregnes ved opfyldelsen af bopælspligten efter denne lovs § 1, nr. 9.

Stk. 3. Dispensationer fra bestemmelserne om fast bopæl, der er meddelt aktie- eller anpartsselskaber efter de hidtil gældende regler, betragtes som givet efter denne lovs § 1, nr. 9.

Stk. 4. Denne lovs § 1, nr. 15, finder ikke anvendelse på retshandler, der er indgået før lovens ikrafttræden. For sådanne retshandler finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 5. Bopælspligten på en landbrugsejendom, der er erhvervet personligt eller i selskabsform inden denne lovs ikrafttræden, kan opfyldes efter de hidtil gældende regler, hvor en landbrugsejendom, der ejes af et selskab efter lovens § 20, og en landbrugsejendom, der ejes personligt af landmanden i selskabet, betragtes som tilhørende samme ejer.